

מדינת ישראל

משרד הבטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

פירוט צירים בעלי רגישות בטחונית, מדינית ואישית

חומר מלחמת העצמאות

לאחר שבדקתי במדריך הכולל של צה"ל (רמת גדוד, חטיבה, מחוז, חזית, אגף - מטכ"ל) ניתן להבחין במספר צירים שהם רגישים גם היום:

1. חומר הקשור לפרט לסוגיו

- א. סדרות ממודרות של תיקי שרות ובהן מידע על הפרט (צינעת הפרט); תיקים משפטיים של הפרקליטות הצבאית של מערכת בתי הדין; תיקים רפואיים; תיקי משטרה צבאית ומצ"ח, תיקים שלישותיים ומנהל הסגל - תקופת שמירתם מוגבלת ונקבעה בחוק.
- ב. חומר אישי המצוי בתיקים ענייניים (הערכות אישיות, חוות דעת, ראיונות אישיים עם מפקד; בעיות אישיות מיוחדות של אוכלוסיות מיוחדות כגון - נאמנות כפולה של אנשי מח"ל, אלמטים מפוקפקים מבין מגורשי חו"ל - ממזרח אירופה - מושתלים או חשודים בריגול; עריקים; אסירים, מכתבי התפטרות של מפקדים על רקע אישי (מחלה, שיקולים פוליטיים), התכתבות בין מפקדים על רקע אישי; מידע על היילים ומפקדים זוטרים הממלאים כיום תפקידים ציבוריים גבוהים; חשדות לא מבוססים נגד קצינים; חקירות ומסקנות אישיות נגד מפקדים המעורבים בתאונות מטוס (מנויים וקידום - מערכת שיקולים).

ספט 88

פ-901

דר' זהבה אוסטפלד

ג. חללים נפגעים, נעדרים שבויים - תאורים של התעללויות בגופות; פירוט נסיבות היפגעות של אנשי צבא שאולי אינם ידועים למשפחות (נדרסו ע"י רכב צה"ל, נהרגו ע"י אנשינו, נהרגו תוך נסיון בריחה) טיפול לא מכובד בחללים, עיכובם בב"ח; וכן טיפול לא מכובד בחללי אויב.

2. נושאים העשויים לעורר ויכוח ציבורי פוליטי

- חומר שטרם פורסם על ארגוני אצ"ל ולח"י כולל העמדה לדין של אנשי פלמ"ח שהשתתפו בכנס פלמ"ח בנגוד להוראות הרמטכ"ל; פרשת דיר יסין.
- פגיעה בתדמית צה"ל כתוצאה מפגיעת חיילנו באזרחנו.
- דיווחים על מעשים פליליים ומעשי זוועה של ארגוני אצ"ל ולח"י (ביזה, שוד, רצח, סחיטות, החרמות והפקעות, חבלה, גניבה, חטיפות); הוראות לשימוש בנשק נגד אצ"ל ולח"י; מנויים להדחות על רקע מפלגתי;
- מעקב אחר פורשים וקומוניסטים ביחידות רגילות ונושאים רגישים; גיבוש עקרונות לגבי המשך שרותם והוראות להעברתם מיחידות אלה. מעורבות גורמי בטחון במעקב ובהחלטות.
- נושאי דת - פגיעה בכשרות; פגיעה בשבת.

3. חומר העשוי לפגוע בתדמית צה"ל כצבא כובש נטול אושיות מוסריים

- התנהגות אלימה נגד אוכלוסיה ערבית ומעשי אכזריות (הרג, רצח שלא בהתאם לתנאי קרב, אונס, שוד, ביזה).
- התנהגות אלימה בין מפקדים לחיילים.
- פגיעות במקומות קדושים (חילול כנסיות, מסגדים ובתי קברות).

ספט 88
פ-901
ד"ר זרבה אוסטפלד

- מעשים פליליים - גניבות, ביזת רכוש, זיופים והעלמת ראיות.
- עבירות בטחוניות - שת"פ עם גורמים עוינים וריגול.
- מעשי זועה שבוצעו נגד נשים יהודיות (אונס).
- מעשי זועה שבוצעו ע"י חטיבות צה"ל (חולה, חלסה, עילוט, דווימה וכו').
- קריקטוריסטיקה על יחידות הקשורות במעשי זועה ועבירות פליליות (89, 92, 300) ומרידות (מוריה ח"א).

4. חומר הקשור לסכסוך היהודי ערבי והעשוי לפגוע בטחון המדינה גם כיום:

- גרוש ערבים; מדיניות תגובה נגד מסתננים; הוראות לפגוע במסתננים גם במקרה של ספק; הוראות לגבי התמסרות ערבים.
- קביעת מדיניות נגד שיבת ערבים לארץ.
- פנוי ישובים ותושבים (מג'דל).
- העברת אוכלוסיה בפרוט שיקולים בטחוניים ואישור גורמי בטחון; החזרה למקומות מגורים קודמים.
- מעצרים אדמניסטרטיביים, מעצרים בלתי חוקיים;
- התנהגות אלימה נגד שבויים בניגוד לאמנת ג'נבה (הריגה); לא לשים לב לדגלים לבנים.
- הריסת כפרים.
- החרמת רכוש וקרקע; רכוש נטוש - פרוטוקולים והחלטות.
- הפצת מתקנים אזרחיים (הפצת בי"ח למחנות פליטים עזה, אל בורג').

5. נשק בלתי קונבנציונלי - פתוח ושימוש טקטי.

ספט 88
פ- 901
דר' זהבה אוסטפלד

6. מודיעין מיוחד

- מקורות גלם לעבודת מודיעין - סוכנים, מודיעים (שמות);
- שת"פ עם זרים, שת"פ עם קונסולים זרים; מידע על אישים, מוסדות וארגונים.
- אנשים הנחשדים בריגול.
- צנזורה בטחונית ופוליטית; ידיעות שנפסלו, נזילת ידיעות, דו"ח דעתו של חייל.
- חקירות בטחון, חקירות שבויים; בטחון מסמכים, מתקנים; דווחי שב"כ.
- נספחים צבאיים (דווחים של נספחים שלנו בחו"ל ונספחים זרים).
- פעילות מודיעינית מיוחדת (סיורים ופעילות מעבר לגבול).
- מברקים מוצפנים.
- מפתחות צופן.

מלחמה פסיכולוגית

- מודיעין אווירי (תצ"א של מטרת אסטרטגיות קיימות) מודיעין ימי והנדסי.
- התנהגות נגד נציגים זרים ונציגים קונסולריים.

7. מבצעים מיוחדים (משלט 219 - הנופלים נפל לפני הפעולה וגבורים לאחר המוות)

נטישת ישובים ללא רשות; מעשי זועה של בודדים או יחידות קטנות במהלך מבצע ("חירם" - להיס) נספח מודיעין ?

8. שיטת הגיוס של צבא המילואים

9. מערכת יחסים עם מדינות וגופים בינלאומיים

שת"פ עם הגוש המזרחי בקשר לעסקות רכש (מתווכים ואנשי קשר); הבריגדה הצ'כית; הקשר עם הדרג הבכיר בצ'כיה - כולל מושתלים.

ספט 88

פ-901

ד"ר זרבה אוסטפלד

תקריות עם הצלב האדום; מערכת היחסים המגבילה עם אנשי האו"ם.
מגעים הסדרים והסכמים עם נציגי ארצות ערב שטרם פורסמו.

10. פרשיות מיוחדות

פרשת להיס, דוח רפטיין, משפטי מחתרות בדלתיים סגורות; משפט חלסה; טדי איתן, וייגרטרן ע"ע; משפטי ריגול, רצח דווימר - משפטים בטחוניים וועדות חקירה (ועדת חקירה על מח' נפגעים, דוחות אגף הפקוח, ועדות חקירה על פרשות, שריפת בכה"י, מעילות).

11. יש לסגור תיק באם לאחר מלאכת מיון המסמכים לעיון הוברר, כי לא נותר אף לא מסמך משמעותי אחד למחקר.

12. מסקנות

- לא נבדקו החילות למעט ח"א (בחלקו בלבד);
- יתכן שבמהלך יועלו נושאים נוספים, אלה יופנו בפני ועדת ערער במידה ותקום.
- הנושאים הרגישים שפורטו לעיל מפוזרים בכל הרמות בחתך רחב וכדי לאתרם יש לעבור על התיקים והמסמכים המצויים בהם.
- ברמות הגבוהות היקף החומר הרגיש גבוה יותר (לשכת רמטכ"ל, מודיעין, מושל צבאי, אגף מפקח כללי).
- לא נשקלה, המשמעות של פתיחה מסיבית של החומר והשלכותיה, כי עד כה נחשפו פרשיות מצומצמות אך לא בחתך רחב.
- לא נבדק ההבט של הורדת סווג בטחוני שהוא בסמכות בטחון שדה.

ספט 88

פ-901

ד"ר זהבה אוסטפלד